

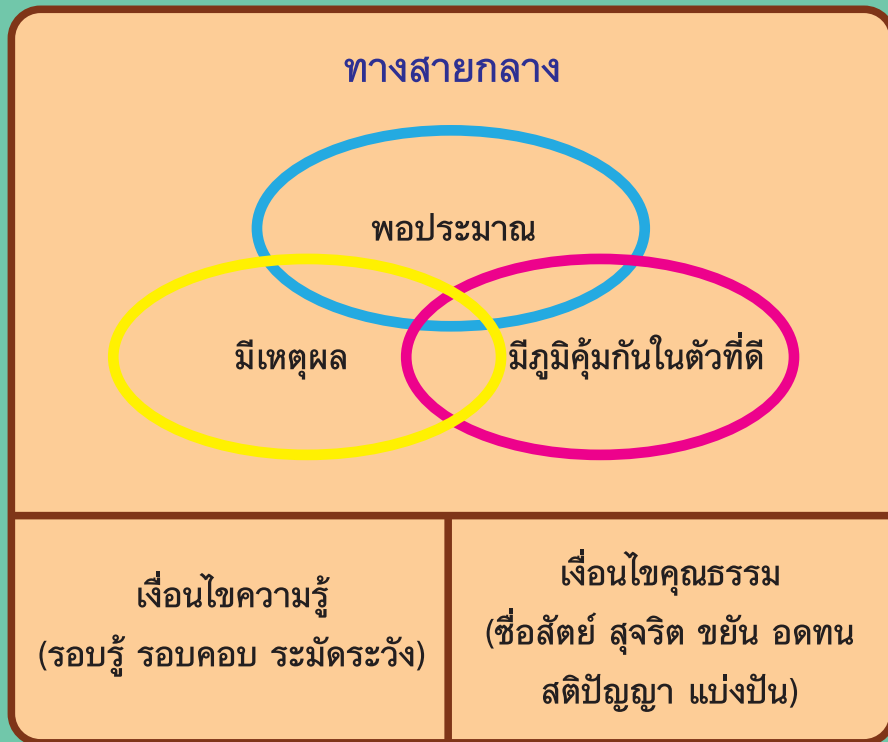
แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นำไปสู่

ชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม

สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
๒. ระเบิดจากข้างใน
๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
๔. ทำตามลำดับขั้น ค่อยเป็นค่อยไป
๕. ภูมิสังคม
๖. องศ์รวม
๗. ไม่ติดตำรา
๘. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
๙. ทำให้ง่าย
๑๐. การมีส่วนร่วม
๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม
๑๒. บริการรวมที่จุดเดียว One Stop Services
๑๓. ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ
๑๔. ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
๑๕. ปลุกป่าในใจคน
๑๖. ขาดทุนคือกำไร คำนวณมากกว่าคัมพูน
๑๗. การพึ่งตนเอง
๑๘. พออยู่พอกิน
๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง
๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต และกตัญญู
๒๑. ทำงานให้สนุก มีความสุขในการทำงาน
๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก
๒๓. รู้ รัก สามัคคี
๒๔. ความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง

คำนำ

แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ จัดทำขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการเกษตรมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และภายในประเทศ รวมทั้งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) แผนพัฒนาการเกษตร แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ประเทศ และแผน/ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ฉบับนี้มุ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร การพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และการบริหารจัดการและให้บริการที่ดีแก่เกษตรกร โดยใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการเชื่อมโยงการทำงานทั้งในเชิง Function - Area - Agenda เข้าด้วยกัน โดยใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลาง และใช้กลไกการบริหารแบบบูรณาการและจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

ในกระบวนการจัดทำแผนฉบับนี้ ได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ โดยใช้เวทีการประชุมสัมมนาของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร รวมทั้งได้เปิดรับความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม และทางเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การที่แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ จะถูกขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติและบรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังได้จริง เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกรอบทิศทางที่กำหนด โดยหวังว่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และส่งผลให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

มีนาคม ๒๕๕๖

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กรมส่งเสริมการเกษตรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์มาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีกรอบทิศทางการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน แนวคิดหลักของแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ คือการใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการ (Area - Based) และมุ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร (Agenda - Based) โดยใช้บทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร คือการพัฒนาเกษตรกรและการส่งเสริมการผลิต (Function - Based) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนอื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการส่งเสริมการเกษตรที่เบ็ดเสร็จ เป็นรูปธรรม และเกิดความต่อเนื่องยั่งยืนในพื้นที่เป้าหมาย ในขณะเดียวกันการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรต้องสามารถให้บริการที่ดีและส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมในทุกพื้นที่

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน” ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรไว้ ๔ ประเด็น ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล : เป็นการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาลและโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร : เป็นภารกิจพื้นฐานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ (๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร และ (๒) การสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ : เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่เน้นหนัก และการส่งเสริมและให้บริการแก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและครอบคลุมในทุกพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร : มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย ๓ ด้านคือ (๑) การพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตร (๒) การพัฒนาเกษตรกรเครือข่าย และสร้างความร่วมมือหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมการเกษตร และ (๓) การพัฒนาการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตร

สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์นี้ กำหนดให้ “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร” เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร และให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต และสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ โดยใช้กลไกการบูรณาการและการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญ และจัดให้มีการถอดบทเรียนเพื่อประยุกต์ใช้ในการต่อยอดและขยายผลด้วย นอกจากนี้ การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรต้องเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์อื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก จึงได้รวบรวมและสรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไว้ในภาคผนวก เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงาน ประสาน และร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ มีเจตนาเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางกว้างๆ ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นต้องมีการกำหนดรายละเอียดโครงการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพิ่มเติมและควบคุมกำกับกับการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
บทที่ ๑ สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการส่งเสริมการเกษตร	๑
บทที่ ๒ กรอบทิศทางแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๖
บทที่ ๓ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตร	๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล	๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร	๙
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๑๓
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร	๑๖
บทที่ ๔ การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	๒๑
ภาคผนวก	
ก. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)	๒๓
ข. ยุทธศาสตร์หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร	๒๕
ค. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC)	๔๒

บทที่ ๑

สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ต้องเผชิญกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ดังนั้น ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จึงต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้กรอบทิศทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริง ประเด็นสำคัญที่นำมาวิเคราะห์ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ มีดังนี้

๑.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับโลก

๑) กฎ กติกาใหม่ของโลก จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลก ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคม เช่น มาตรการทางการค้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษี การเปิดเสรีทางการค้า ในลักษณะต่างๆ เรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เรื่องของสิทธิเด็ก สตรี และคนพิการ เป็นต้น

๒) การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง โดยศูนย์กลางอำนาจทางเศรษฐกิจจะย้ายมาอยู่ที่เอเชีย การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของโลกจะมีมากขึ้น ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) จะมีบทบาทมากขึ้น การแข่งขันทางการค้าและการลงทุนจะมีความรุนแรงมากขึ้น และถูกกระทบจากมาตรการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นธรรม

๓) ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น ๙,๓๐๐ ล้านคน ในปี ๒๐๕๐ และโครงสร้างประชากรจะเปลี่ยนไปสู่โครงสร้างที่มีผู้สูงอายุมากขึ้น โดยเฉพาะในเอเชีย ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ สมองโหล โครงสร้างการผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานมาเป็นการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี ทำให้ต้องพัฒนาคนควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี โครงสร้างการใช้จ่ายงบประมาณเปลี่ยนแปลง คือมีการใช้จ่ายด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๔) การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลกและความห่วงใยในเรื่องสิ่งแวดล้อม จะนำไปสู่การเปลี่ยนรูปแบบการบริโภค ภาคการผลิตจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพ (Green Production & Green Productivity) ลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างอาชีพสีเขียว (Green Jobs) เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Products) และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (Green Demands)

๕) อุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงและบ่อยครั้ง ปริมาณน้ำที่กักเก็บลดลงและขาดแคลน จะส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตทางการเกษตร การระบาดของศัตรูพืช ปศุสัตว์ และประมง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความมั่นคงทางอาหาร

๖) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานมีแนวโน้มเป็นปัญหาสำคัญ โลกต้องผลิตอาหารและพลังงานให้เพียงพอกับการเติบโตของประชากร เนื่องจากความต้องการอาหาร สินค้าเกษตร และพืชพลังงาน

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชากรและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่การผลิตลดลงด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ

๗) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาพลังงานจากพืช การพัฒนาสินค้าสุขภาพ

๑.๒ สถานการณ์ภายในประเทศ

๑) สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากร ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยร้อยละ ๑๐ ของประชากร กับกลุ่มคนจนร้อยละ ๑๐ ของประชากร มีความแตกต่างกันมากกว่า ๒๐ เท่า เป็นสาเหตุนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๒) ประเทศไทยต้องเผชิญกับ Middle Income Trap แม้ว่าเศรษฐกิจจะเติบโตอย่างต่อเนื่องและรายได้ต่อหัวสูงขึ้น แต่ยังไม่มากพอ เพราะอัตราการเติบโตผันผวนตามบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงและยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การดูดซับองค์ความรู้เพื่อยกระดับห่วงโซ่มูลค่าของการผลิต เป็นต้น

๓) โครงสร้างและการเจริญเติบโตของภาคเกษตร มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ภาคเกษตรมีการเติบโตในอัตราที่ต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรมและบริการ แต่ก็ยังมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักของคนส่วนใหญ่ และเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม โดยปัจจุบันการใช้ผลผลิตการเกษตรเป็นวัตถุดิบด้านอาหาร พลังงาน และวัสดุชีวภาพมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนการค้าสินค้าเกษตรยังต้องพึ่งพาดตลาดต่างประเทศซึ่งมีความผันผวน ผลผลิตการผลิตยังคงอยู่ในระดับต่ำ ภาคเกษตรเริ่มประสบกับปัญหาเชิงโครงสร้าง คือ การขยายพื้นที่เพาะปลูกถึงจุดอิ่มตัว แรงงานภาคเกษตรมีอายุสูงขึ้นและมีจำนวนลดลง ทักษะในการผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม

๔) สถานการณ์ภาพรวมภาคเกษตร ถึงแม้ประเทศไทยจะยังเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตร แต่ประสิทธิภาพการผลิตของภาคเกษตรได้รับผลกระทบจากฐานทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ระบบการผลิตภาคเกษตรยังต้องพึ่งปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ ทำให้มีต้นทุนที่สูง ขณะที่พื้นที่การเกษตรมีจำกัดและถูกใช้ไปเพื่อกิจการอื่นมากขึ้น พื้นที่ชลประทานมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร รวมทั้งการถูกครอบครองพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่ายังอยู่ในวงจำกัดและล่าช้า เนื่องจากการพัฒนาเป็นแบบแยกส่วนและขาดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ

๕) การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาอยู่ในเกณฑ์ดี ูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูก ส่วนผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างผันผวน เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงและศัตรูพืชระบาด ประเทศไทยยังคงมีความมั่นคงด้านอาหาร ผลผลิตเกษตรมีเพียงพอสำหรับการบริโภคและส่งออกแม้จะถูกปรับเปลี่ยนไปสู่พืชพลังงานมากขึ้น

๖) ประชากรภาคเกษตรเป็นกลุ่มที่ภาครัฐต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะเป็นผู้ผลิตอาหารเลี้ยงคนทั้งประเทศแล้ว ยังเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ในสังคม ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงและเป็นผู้สูงอายุมากขึ้น ส่งผลให้เกิดภาระพึ่งพิงในชุมชนและแรงงานภาคเกษตรมีจำนวนลดลง ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานมีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมากขึ้น ทั้งแบบถาวรและชั่วคราว เนื่องจากการเกษตรเป็นการทำงานตามช่วงฤดูกาล รายได้ไม่แน่นอน ขาดสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานที่มั่นคง

๗) ทรัพยากรทางการเกษตร ทรัพยากรดินมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น คือมีประมาณร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ การใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพมีถึงร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่การเกษตร เนื้อที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยต่อคนลดลง พื้นที่ชลประทานมีประมาณร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่การเกษตร ปริมาณน้ำที่สามารถกักเก็บและใช้งานได้ในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำทั่วประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ

๘) นโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร เช่น การประกันรายได้เกษตรกร การรับจำนำสินค้าเกษตร การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ การแก้ไขปัญหาผลไม้ล้นตลาด การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร การคุ้มครองพื้นที่เกษตร ส่งผลให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันต้นทุนการผลิตก็สูงขึ้น และส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก

๙) การบริหารจัดการภาคการเกษตร เช่น การจัดตั้งสภาเกษตรกร การพัฒนาระบบสวัสดิการเกษตรกร การพัฒนาด้านตลาดและโลจิสติกส์ ระบบควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรตามมาตรฐานสากล การวิจัยและพัฒนา บุคลากรทางวิชาการเกษตรของภาครัฐมีแนวโน้มลดลง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดสรรงบประมาณด้านการเกษตรซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ความร่วมมือกับต่างประเทศและข้อตกลงทางการค้าต่างๆ ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร

๑๐) การเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ที่จะมีผลในปี ๒๕๕๘ เป็นประเด็นที่สำคัญในระดับประเทศ และจะส่งผลต่อภาคการเกษตรทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านการพัฒนาบุคลากร กระบวนการและกลไกทำงาน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปรับตัวได้

๑.๓ แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคต

๑) ความคาดหวังที่มีต่อภาคเกษตร : ภาคเกษตรมีความสำคัญในสังคมไทยการเกษตรเป็นวิถีชีวิต เป็นภาคการผลิตที่สอดคล้องและเกื้อหนุนธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน คือ เป็นแหล่งอาหารหลัก เป็นสินค้าส่งออก เป็นฐานวัตถุดิบ ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม เป็นที่รองรับผู้ที่ประสบปัญหาการว่างงาน ภาคเกษตรมีส่วนอย่างสำคัญในการลดความยากจน สร้างงาน ลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก

๒) ด้านเศรษฐกิจ : ภาวะเศรษฐกิจของโลกมีผลกระทบต่อเกษตรกรรมรุนแรงมากขึ้น การแข่งขันในระบบเศรษฐกิจและการค้าของโลกมีการกำหนดมาตรการใหม่ๆ เพื่อช่วงชิงตลาดและกีดกันทางการค้ามากขึ้น การปรับเปลี่ยนเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสร้างมูลค่าเพิ่ม (New Value Creation Economy) เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) รวมทั้งสถานการณ์พลังงานที่ส่งผลกระทบทางบวกและทางลบต่อภาคเกษตร ล้วนส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง

๓) ด้านสินค้าเกษตร : ผู้บริโภคมีความต้องการและเรียกร้องมากขึ้น สินค้าเกษตรถูกกำหนดคุณภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานด้านต่างๆ มากขึ้น มีการตรวจสอบ ควบคุม กีดกันด้วยวิธีการต่างๆ สินค้าธรรมชาติ อินทรีย์ และสุขภาพเป็นที่ต้องการมากขึ้น สินค้าต้องมีความแตกต่าง หลากหลาย เฉพาะเจาะจงกับลูกค้า และสินค้าที่มุ่งเจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม (niche market) การแข่งขันของสินค้าเกษตรในด้านราคาและคุณภาพจากประเทศที่มีศักยภาพ เช่น จีน อินเดีย กัมพูชา ฯลฯ มีความรุนแรงขึ้น ความสมดุลของการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง

๔) ด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม : โลกเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเกษตร สินค้าอาหารจะถูกผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารเสริมหรืออาหารที่ทำให้อายุยืน (สมุนไพรร/พืชที่หายาก) มีมากขึ้น เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ มากยิ่งขึ้น และอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคมรวมถึงเกษตรกร ทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญาที่มีความสำคัญมากขึ้น การพัฒนาเกษตรกรจะต้องเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ต่างๆ

๕) ด้านสังคม : คนจำนวนมากยังคงต้องอยู่ในภาคเกษตรและการเกษตรยังคงเป็นวิถีชีวิตของคนไทย การพัฒนาที่มุ่งเน้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง และความยั่งยืน รวมถึงการให้ความสำคัญกับความสุขมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Happiness : GDH) รูปแบบของสังคมเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ประชากรภาคเกษตรลดลง และคนวัยชราเพิ่มมากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการเนื่องจากความไม่แน่นอนของรายได้จากภาคเกษตร นอกจากนี้ ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) จะเป็นปัญหาในระยะต่อไป ซึ่งเรื่องเหล่านี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร

๖) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม : ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงรุนแรง ความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติส่งผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรลดลงและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทรัพยากรมีน้อยลงและต้องแย่งชิงกันมากขึ้น รวมถึงการครอบครองที่ดินของนายทุนและชาวต่างชาติ ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรรายย่อยและความยั่งยืนของภาคเกษตรในระยะยาว

๗) ด้านการบริหารและการปกครอง : การปรับเปลี่ยนระบบการบริหารราชการและการให้บริการของภาครัฐ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาทมากขึ้นและเป็นเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมพัฒนาและให้บริการต่างๆ ในระดับพื้นที่ และการพัฒนาการเกษตรมีหน่วยงานอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ทั้งสถาบันการศึกษา องค์การนอกภาครัฐ (NGO) และภาคเอกชน ทำให้ต้องมีการปรับระบบการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงข้างต้นส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงต้องปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งแนวทางการส่งเสริมการเกษตรในอนาคตจะมุ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร ความอยู่ดีมีสุขของเกษตรกร ความมั่นคงยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร การบริหารจัดการและให้บริการที่ดีแก่เกษตรกร ซึ่งประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ ๒

กรอบทิศทางแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

๒.๑ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

วิสัยทัศน์

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

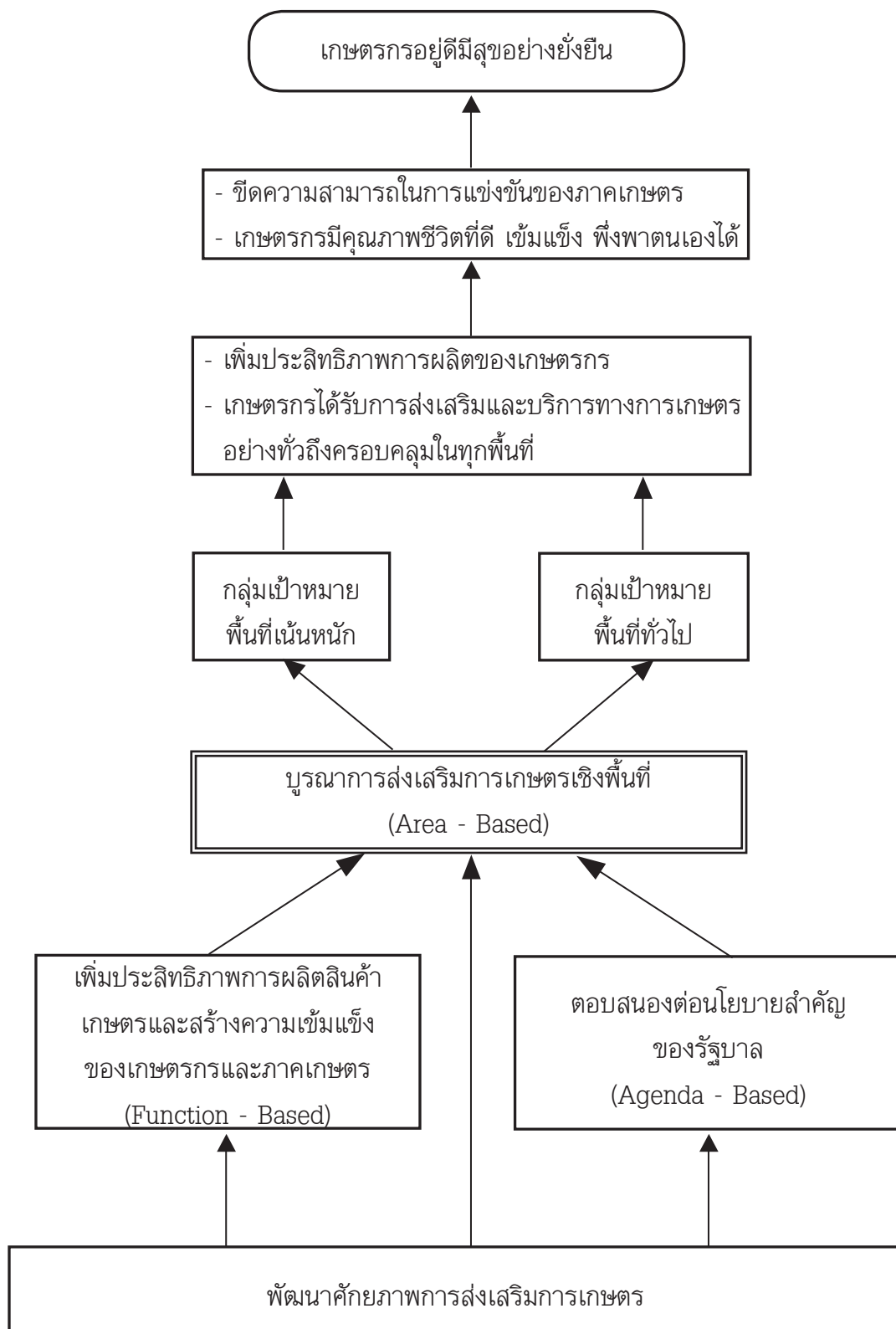
พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
๒. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด
๓. ให้บริการทางการเกษตรและผลิตปัจจัยทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนและจำหน่ายแก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน

๒.๒ ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕
ข้อ ๑ ให้กรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าในสินค้าเกษตร การกำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร การควบคุมคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสู่เกษตรกรเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงในการผลิตและการประกอบอาชีพการเกษตร โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - ๑) ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
 - ๒) ฝึกอบรมเกษตรกร และให้บริการทางการเกษตร
 - ๓) พัฒนา ส่งเสริม และประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตพืช ประมง และปศุสัตว์ แก่เกษตรกร
 - ๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๒๔ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานตามวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

๒.๓ กรอบทิศทางแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

บทที่ ๓

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตร

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรในบทนี้ เป็นเนื้อหาสาระสำคัญในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้ ๔ ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นมีความเชื่อมโยง สอดคล้อง และสนับสนุนกันและกันในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ประเด็นดังกล่าวประกอบด้วย

๑. การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร
๓. การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
๔. การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่เจ้าหน้าที่ในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล

การตอบสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาล เป็นยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินงานเชิงนโยบาย (Agenda - Based) ทั้งงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือภารกิจเร่งด่วนของรัฐบาล ที่แถลงต่อรัฐสภา โครงการภายใต้แผนบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นโครงการสำคัญ (Flagship Project) และโครงการที่จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยอาจจะเป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ และรายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์

ผลสำเร็จของการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

แนวทางการดำเนินงาน

๑.๑ โครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล : วิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา ประมวล สรุปประเด็นนโยบายที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร และจัดทำโครงการส่งเสริมการเกษตรเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะโครงการสำคัญภายใต้แผนบริหารราชการแผ่นดิน (Flagship Project) รวมทั้งเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ตามระเบียบ/วิธีปฏิบัติที่กำหนด และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลสำเร็จ โดยมีการควบคุม กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐบาล

๑.๒ โครงการที่จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี : ประสานและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การจัดทำโครงการ การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการ โดยมีการควบคุม กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมงานพื้นฐานสำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร (Function - Based) ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตรตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับประเทศ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร และเสริมสร้างให้เกิดความยั่งยืนของภาคเกษตร

เป้าประสงค์

๑. เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร
๒. เกษตรกรมีการทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรที่มีการนำไปปฏิบัติ
๒. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งและความยั่งยืนที่มีการนำไปปฏิบัติ

แนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินงานการส่งเสริมการเกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์นี้เป็นงานพื้นฐานสำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร แนวทางการดำเนินงานในแต่ละส่วน มีดังนี้

๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร

๒.๑.๑ พัฒนาการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทยซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ไทยก้าวสู่การเป็นครัวโลก โดย

- ส่งเสริมการผลิตรายสินค้า และเกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ โดยให้สอดคล้องกับเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Zoning)

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ลดการสูญเสียผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว
- พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยเฉพาะมาตรฐาน GAP
- พัฒนาโลจิสติกส์ของสินค้าเกษตร และมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค

- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product)

- ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารและพลังงานให้เกิดความสมดุลและมั่นคง โดยให้ความสำคัญกับอาหารเป็นอันดับแรก

- ส่งเสริมการผลิตเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านราคาและข้อตกลงทางการค้าต่างๆ รวมถึงการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของประเทศคู่ค้า เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้า และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวได้และลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

๒.๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารจัดการศัตรูพืช เพื่อลดความเสี่ยงจากการระบาดของศัตรูพืช และเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการศัตรูพืชของชุมชน โดย

- ให้ความสำคัญตั้งแต่การเฝ้าระวัง การสำรวจสถานการณ์การระบาด การพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

- ส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรและชุมชนสามารถบริหารจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง

- สนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ต่างๆ และพัฒนาให้เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติใช้ได้เองในไร่นา

- จัดตั้งและพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้มีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเองด้านจัดการศัตรูพืชได้อย่างยั่งยืน

- พัฒนฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชให้สามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ได้ในทุกระดับ

๒.๑.๓ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและการเกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิต จัดหา และใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิต และลดความเสี่ยงในการขาดแคลนปัจจัยในการผลิต โดย

- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรในเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี
- การผลิตและใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ต่างๆ

- การปรับปรุงบำรุงดิน การบริหารจัดการการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และการบริหารจัดการน้ำ
ในไร่นาและชุมชน

- สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนในครัวเรือนและชุมชน
- ส่งเสริมการเกษตรกรรมรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตต่างๆ ไว้ใช้เอง

๒.๑.๔ ส่งเสริมด้านการตลาดและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย
ขยายตลาด ลดปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร โดย

- ส่งเสริมตลาดในระดับต่างๆ
- ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming)
- ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าเกษตรตามชั้นคุณภาพ
- สนับสนุนให้มีการแปรรูปสินค้าเกษตร และพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจสีเขียวในภาคเกษตร
- ส่งเสริมการทำเกษตรแบบกลุ่มการผลิตหรือเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) เพื่อเพิ่ม

ขีดความสามารถในการแข่งขัน

- สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิต การตลาด และการบริโภคที่เกื้อกูลกัน
- พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการตลาด การบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตร
- สนับสนุนกิจกรรมแสดงสินค้าในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้าเกษตร

ของไทย

๒.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร

๒.๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพทั้งด้าน
การผลิตและการบริหารจัดการ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร/
ชุมชนทั้งในเชิงธุรกิจและคุณภาพชีวิตโดย

- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้ดีขึ้น ทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ รายได้
และการแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ

- ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ เป็นกลไกหลัก
ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และมีความพร้อมสำหรับการแข่งขันเชิงการค้าในอนาคต

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรแกนนำ และผู้นำกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
และผู้นำกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความรู้ ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำ สามารถพัฒนาเกษตรกร
และชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการกับปัญหาการเกษตรต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้
โดยสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่างๆ

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) โดยพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด สามารถปรับตัวรองรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ รวมถึงยุวเกษตรกร ให้เป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคต

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรสูงอายุ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคเกษตร มีคุณภาพชีวิตที่ดี และได้รับการยอมรับนับถือในชุมชนและสังคม

- ส่งเสริมเคหกิจเกษตร เพื่อพัฒนาให้ครัวเรือนเกษตรกรมีสุขภาพแข็งแรง บ้านเรือนน่าอยู่ และเศรษฐกิจมั่นคง

- เสริมสร้างให้เกษตรกรรู้จักประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรม

- สนับสนุนการดำเนินงานของสภาเกษตรกร และระบบสวัสดิการเกษตรกร

- ยกย่องเชิดชูเกียรติ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่เป็นต้นแบบที่ดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป และเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๒.๒.๒ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย

- ให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกพระองค์

- เร่งรัดการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ จริงจัง บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

- ส่งเสริมและพัฒนากการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

- นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมจากโครงการต่างๆ มาใช้เป็นต้นแบบและขยายผลไปยังพื้นที่ต่างๆ

๒.๒.๓ เสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำหรับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย

- ส่งเสริมการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และการแปรรูปและถนอมอาหาร เพื่อให้ครัวเรือนเกษตรกรมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอในทุกสถานการณ์

- สนับสนุนให้มีเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชน

- สนับสนุนให้ประชาชนทั่วไปทำการเกษตร ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม และเผยแพร่องค์ความรู้และพัฒนากการด้านอาหารศึกษา

๒.๒.๔ ส่งเสริมการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับ

ศักยภาพและพื้นที่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพของเกษตรกรอย่างยั่งยืน มีความมั่นคงในอาชีพ อยู่ดีกินดี เสริมสร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดย

- พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร
- สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มอำนาจการต่อรอง
- เสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๕ ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของภาคเกษตร เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นฐานการผลิตของภาคเกษตรได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศหรือสถานการณ์ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ โดย

- ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทำการเกษตรให้เหมาะสมกับตัวเกษตรกร ศักยภาพของพื้นที่ และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรในชุมชนเมือง
- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- การจัดการฟาร์ม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ มีจุดมุ่งเน้นในการส่งเสริมการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (Area - Based) และมีเจตนารมณ์ที่จะให้อำนาจและอิสระแก่หน่วยงานในพื้นที่ในการดำเนินการต่างๆ โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ด้วยเป้าหมายและวิธีการที่เป็นการเฉพาะในแต่ละพื้นที่ เน้นการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกันจากทุกภาคส่วนลงในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทั้งงานตามนโยบาย (Agenda - Based) และงานตามบทบาทหน้าที่ (Function - Based) ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ เข้ามาร่วมดำเนินการ ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการประสานและบริหารจัดการ รวมทั้งการวางแผนพัฒนาที่เบ็ดเสร็จ โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ สภาพแวดล้อม สถานการณ์ และความต้องการของเกษตรกรซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

เป้าประสงค์

เกิดการบูรณาการงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

จำนวนงบประมาณที่มีการใช้ในการบูรณาการในพื้นที่

แนวทางการดำเนินงาน

ในการบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ได้แบ่งพื้นที่เป้าหมายเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ พื้นที่เน้นหนัก และพื้นที่ทั่วไป ซึ่งการดำเนินการในแต่ละจังหวัดให้มีครบทั้งพื้นที่เน้นหนักและพื้นที่ทั่วไป เพื่อให้มีการพัฒนารูปแบบและกระบวนการทำงานเพื่อเป็นกรณีศึกษาสำหรับพื้นที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรสามารถให้บริการแก่เกษตรกรในทุกพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานในพื้นที่ทั้ง ๒ ประเภทมีแนวคิดพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีจุดมุ่งเน้นในการดำเนินงานแตกต่างกัน ดังนี้

๓.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่เน้นหนัก

๓.๑.๑ มุ่งเน้นการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายระดับต่างๆ (Agenda - Based) โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัด รวมถึงกรอบทิศทางในภาพรวมของการพัฒนาประเทศ สำหรับแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้กำหนดให้ **“การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร”** เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งในแต่ละพื้นที่ต้องพิจารณาเลือกชนิดสินค้าที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายในการพัฒนา และกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นให้ชัดเจน

๓.๑.๒ บูรณาการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และบุคลากรจากทุกภาคส่วนเข้าไปร่วมดำเนินการ โดย

- ปรับปรุงแผนงานโครงการระดับกรมให้มีลักษณะเป็นโครงการหลักตามบทบาทหน้าที่ (Function - Based) มีความยืดหยุ่น เป็นโครงการที่สามารถนำไปบูรณาการต่อได้และมีความต่อเนื่องมากกว่า ๑ ปี โดยมีเป้าหมายของผลสำเร็จที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นกรอบทิศทางให้จังหวัดสามารถจัดทำโครงการย่อยรองรับเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จเดียวกันได้

- จัดทำโครงการในระดับพื้นที่ (Area - Based) เป็นโครงการเฉพาะด้าน เฉพาะจุด หรือเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งความต้องการเชิงนโยบายระดับต่างๆ และเชื่อมโยงงานต่างๆ ทั้ง Agenda - Based, Function - Based และ Area - Based เข้าด้วยกัน และบูรณาการโครงการและงบประมาณกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องลงในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

๓.๑.๓ บริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

- ดำเนินการโดยใช้กลไกของระบบส่งเสริมการเกษตร และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นหลัก

- เกษตรจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการในพื้นที่ โดยมีอิสระในการบริหารจัดการอย่างเต็มที่ภายใต้ศักยภาพ ความพร้อม และทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการระดมสรรพกำลังและเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ

- ประสานและร่วมมือกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรในพื้นที่ และส่งผลต่อภาพรวมของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของประเทศ

- ติดตาม ควบคุม กำกับ สนับสนุน และช่วยแก้ไขปัญหการดำเนินงานในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ และมีการนำเรื่องการบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่เข้าหารือในเวทีการประชุมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบและกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๑.๔ ทำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของการดำเนินงาน โดย

- สนับสนุนให้มีกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน และเกษตรกรเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินการ

- เสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth) มีการสรุปบทเรียนของการบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ และนำข้อสรุปที่ได้ไปพัฒนารูปแบบและกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในระดับหรือต่อยอดในพื้นที่เดิม และเป็นบทเรียนหรือต้นแบบสำหรับขยายผลสู่พื้นที่อื่นต่อไป

๓.๒ ให้บริการและส่งเสริมการเกษตรครอบคลุมในทุกพื้นที่

๓.๒.๑ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้ทั่วถึงและครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งในส่วนที่มีและไม่มีโครงการ/งบประมาณรองรับ

๓.๒.๒ ส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ และเสริมสร้างให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน

๓.๒.๓ บริหารจัดการการดำเนินงาน โดย

- กำหนดทิศทางการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้แผนพัฒนาการเกษตรที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่เป็นสำคัญ และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

- ดำเนินการโดยใช้กลไกของระบบส่งเสริมการเกษตร และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นหลัก

- ใช้เกษตรกรเครือข่ายเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรโดยเกษตรกรด้วยกันเอง

- ประสานการทำงานกับหน่วยงานภาคีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ภายใต้โครงการและงบประมาณของทุกหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร

การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรในภาพรวม สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ และยกระดับการให้บริการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงานส่งเสริมการเกษตรในการพัฒนาอาชีพ รายได้ และชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น

เป้าประสงค์

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

ระดับความสำเร็จของการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร

แนวทางการดำเนินงาน

การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วยประเด็นการพัฒนา ๓ ด้าน คือ การพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เครือข่ายและหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมการเกษตร และการพัฒนาการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งแต่ละประเด็นมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตร

๔.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตร มีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูง และมีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรในภาพรวม ได้แก่

- การบริหารและพัฒนาบุคลากร
- การพัฒนาระบบงาน และบูรณาการการทำงาน
- การบริหารจัดการงบประมาณ
- การปรับโครงสร้างหน่วยงาน
- พัฒนาศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการความรู้

และการผลิตปัจจัยด้านการเกษตรแก่เกษตรกร

๔.๑.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและเกิดความต่อเนื่องยั่งยืน โดย

- พัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรและชุมชน ภายใต้องค์กรและเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่

- พัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกด.) ให้เป็นศูนย์กลางในการให้บริการและบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่
- บูรณาการการทำงานในพื้นที่กับหน่วยงานภาคีต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา
- ใช้เกษตรกรเครือข่าย เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เกษตรกรรุ่นใหม่ ในการสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๓ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งการจัดการความรู้ในทุกระดับ โดย

- สนับสนุนการวิจัยในงานประจำ (Routine to Research : R2R)
- การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- การพัฒนางานวิชาการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

๔.๑.๔ เตรียมการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน โดย

- พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- รวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎ/ระเบียบ ข้อตกลง แผนงาน/โครงการ กระบวนการ/กลไกการดำเนินงาน เป็นต้น
- วิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาการเกษตรและเกษตรกร เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสที่จะเกิดขึ้น และลดความเสี่ยงและความเสียหายจากปัญหาอุปสรรคต่างๆ
- จัดระบบและกลไกการทำงาน เพื่อให้สามารถส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ

๔.๒ พัฒนาเกษตรกรเครือข่ายและสร้างความร่วมมือหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมการเกษตร

๔.๒.๑ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) โดย ส่งเสริมและพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนด เพื่อเป็นเครือข่าย เป็นแกนนำและเป็นผู้ประสานการดำเนินงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๔.๒.๒ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตร และเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพ สนับสนุนให้เป็นเครือข่ายและแกนนำในการส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้เป็น Smart Farmer เพื่อทดแทนเกษตรกรที่มีอายุสูงขึ้น และแก้ไขปัญหาการแคลนแรงงานภาคการเกษตร

๔.๒.๓ สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการสร้างภาคีความร่วมมือกับองค์กร/หน่วยงานต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่หรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยการสนับสนุนในด้านความรู้ การอบรม และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาต่างๆ

๔.๓ พัฒนาการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตร

๔.๓.๑ พัฒนาระบบและฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงกับระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และรองรับการขยายงานในอนาคต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่เกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔.๓.๒ พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว โดย

- พัฒนาระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
- ปรับปรุงขั้นตอนการติดต่อสื่อสารให้มีความสะดวกรวดเร็ว สามารถให้บริการข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสารสนเทศ
- สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรในการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร

๔.๓.๓ พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผู้ที่สนใจ ได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง ถูกต้อง ทันสมัย และทันเวลา

จากยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ประเด็น เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานตามที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงาน
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล	ผลสำเร็จของการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล	๑.๑ โครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ๑.๒ โครงการที่จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร	๑. เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร ๒. เกษตรกรมีการทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรที่มีการนำไปปฏิบัติ ๒. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งและความยั่งยืนที่มีการนำไปปฏิบัติ	๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร ๒.๑.๑ พัฒนาการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตร ๒.๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการศัตรูพืช ๒.๑.๓ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและการเกษตรกรรม ๒.๑.๔ ส่งเสริมด้านการตลาดและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร ๒.๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ๒.๒.๒ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒.๒.๓ เสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ๒.๒.๔ ส่งเสริมการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒.๒.๕ ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของภาคเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	เกิดการบูรณาการงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่	จำนวนงบประมาณที่มีการใช้ในการบูรณาการในพื้นที่	๓.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เน้นหนัก ๓.๑.๑ มุ่งเน้นการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายระดับต่างๆ ๓.๑.๒ บูรณาการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และบุคลากรจากทุกภาคส่วน ๓.๑.๓ บริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ๓.๑.๔ ทำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงาน
			๓.๒ ให้บริการและส่งเสริมการเกษตรครอบคลุมในทุกพื้นที่ ๓.๒.๑ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้ทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ๓.๒.๒ ส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓.๒.๓ บริหารจัดการการดำเนินงาน
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพ การส่งเสริม การเกษตร	การดำเนินงาน ส่งเสริม การเกษตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา ศักยภาพ การส่งเสริม การเกษตร	๔.๑ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตร ๔.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร ๔.๑.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาการเกษตร ๔.๑.๓ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดการความรู้ในทุกระดับ ๔.๑.๔ เตรียมการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ๔.๒ พัฒนาเกษตรกรเครือข่ายและสร้างความร่วมมือหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมการเกษตร ๔.๒.๑ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ๔.๒.๒ พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรรุ่นใหม่ ๔.๒.๓ สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔.๓ พัฒนาการให้บริการด้านการส่งเสริมการเกษตร ๔.๓.๑ พัฒนาระบบและฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ๔.๓.๒ พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลส่งเสริมการเกษตร ๔.๓.๓ พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตร

บทที่ ๔

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้แผนยุทธศาสตร์เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวัง เนื่องจากเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจ ประสาน และร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องให้สามารถนำแนวคิดและเนื้อหาสาระของแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้เกิดผล นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ขั้นตอน/กระบวนการ และกลไกการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑) กำหนดให้ **“การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร”** เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การดำเนินงานมีจุดเน้นร่วมกันและการดำเนินการในทุกๆ เรื่องมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อันจะทำให้เห็นภาพผลสำเร็จของงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถตอบสนองต่อนโยบายระดับต่างๆ ในเรื่องนี้ได้

๒) มอบหมายความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) จัดให้มีกลไกการดำเนินงานในลักษณะของคณะทำงานเพื่อเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์

(๒) มอบหมายให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(๓) กำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยบริหารจัดการภายใต้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) สำนักงานเกษตรจังหวัดใช้ **“แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน”** เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตรกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการกับหน่วยงานและภาคส่วนอื่น

๔) ทำความเข้าใจบทบาทให้ชัดเจนในกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตรระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรร่วมกัน และเกิดผลสำเร็จร่วมกัน (Win-Win) ซึ่งกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตรภายใต้ระบบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน จำแนกได้เป็น ๓ ส่วน คือ

(๑) การจัดหาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการเกษตรและด้านส่งเสริมการเกษตร เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยนักวิชาการทั้งในส่วนกลาง สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต และสำนักงานเกษตรจังหวัด

(๒) การบริหารจัดการและการสนับสนุน เป็นหน้าที่ของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาเลือกว่าต้องการผลสำเร็จของงานในเรื่องอะไร จำนวนเท่าไร และจัดหาปัจจัยสนับสนุนซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดในฐานะราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้บริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จโดยใช้อองค์ความรู้/เทคโนโลยีและศักยภาพการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตรในการดำเนินการ

(๓) การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร เป็นบทบาทของเครือข่ายและภาคีการทำงานในพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้กลไกของระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนา และสนับสนุนให้เครือข่าย และภาคีต่างๆ เหล่านี้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจบุคลากรทุกระดับ ให้เข้าใจถึงสาระสำคัญ ตระหนักถึงความสำคัญ และพร้อมเข้าร่วมผลักดันการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรตามกรอบของแผนยุทธศาสตร์ รวมถึงผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการติดตามความก้าวหน้าและให้การสนับสนุนด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องจริงจัง

๖) ใช้ระบบติดตามและประเมินผลเป็นกลไกในการติดตาม กำกับ และนิเทศงานในระดับพื้นที่ มีการรายงานความก้าวหน้าต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

๗) ยึดหลักการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน (Learning by Doing) โดยใช้เทคนิคการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานเพื่อประยุกต์ใช้ในการต่อยอดและขยายผลต่อไป ซึ่งเรื่องนี้มีมีความสำคัญในการทำงานที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก เพราะการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่มีความเฉพาะเจาะจงแตกต่างกันไป ไม่สามารถใช้รูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันได้ ต้องมีการประยุกต์และพัฒนาการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมเป็นกรณีๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการส่งเสริมและพัฒนาที่มุ่งเน้นในเชิงคุณภาพเป็นสำคัญ

๘) แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มีลักษณะเป็นกรอบทิศทางกว้างๆ ที่กำหนดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมงานทั้งหมดที่ต้องดำเนินการทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นผู้ที่เป็เจ้าภาพรับผิดชอบในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นในแผนยุทธศาสตร์นี้จะต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพิ่มเติม โดยอาจจะทำในลักษณะของโครงการหรือยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน เช่น ยุทธศาสตร์รายสินค้า ยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ เป็นต้น และควบคุมกำกับกับการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายใต้กรอบทิศทางที่กำหนดไว้ต่อไป

การที่แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ฉบับนี้ จะถูกขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรทุกคนไม่ว่าตำแหน่งหรือระดับใด จะต้องรู้ เข้าใจ ยอมรับ และร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกรอบทิศทางและบรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังของแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก : การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strengths : S)

- S1 โครงสร้างองค์กรที่มีหน่วยงานครอบคลุมทุกระดับในพื้นที่ ทำให้สามารถให้บริการแก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง
- S2 มีระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ทั้งในระดับตำบลและอำเภอ
- S3 การสร้างระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นศูนย์กลาง ทำให้เกิดการบูรณาการและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว
- S4 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการประสานงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการบริการทั้งด้านการผลิตและการตลาด เพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร
- S5 มีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร
- S6 มีผลงานส่งเสริมการเกษตรที่ดีเด่นที่สามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรและหน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริฯ คลินิกเกษตร ไร่นาสวนผสม เป็นต้น
- S7 บุคลากรมีความสามารถ เสียสละ เข้าถึงและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร
- S8 มีเนื้อหาเทคโนโลยีและสื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรอย่างเพียงพอ
- S9 กรมฯมีเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ทำให้การติดต่อประสานงานมีความสะดวกและรวดเร็ว

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

- W1 การบริหารงบประมาณและแผนงานโครงการส่วนใหญ่คำนึงถึงเป้าหมายในระดับผลผลิต (Output) แต่ไม่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายในระดับผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact)
- W2 นโยบายของกรมฯ มีความไม่แน่นอน ขาดการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามประเมินผล
- W3 เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจทางเทคนิคการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และไม่มีการใช้แผนเป็นกรอบการดำเนินงานขององค์กรในทุกระดับ
- W4 การจัดสรรงบประมาณบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับระยะเวลาและกิจกรรมที่จะดำเนินงานเท่าที่ควร
- W5 เจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีภารกิจมาก รวมทั้งได้รับการมอบหมายงานนอกภารกิจเพิ่มเติม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก
- W6 ค่านิยมในการทำงานของเจ้าหน้าที่บางส่วนยังเคยชินต่อการรอรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ทำให้การทำงานยึดติดรูปแบบและขาดความริเริ่มในการพัฒนางาน
- W7 ขาดเวทีและช่องทางการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร ทำให้ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

- W8 บุคลากรบางส่วนโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ
- W9 การบริหารงานบุคคล ทั้งการให้ทุน/ให้โทษ และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้บุคลากรไม่ทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงาน

โอกาส (Opportunities : O)

- O1 กระแสของผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าปลอดภัย มีคุณภาพ และสินค้าเพื่อสุขภาพ โดยใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสในการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการแข่งขัน
- O2 พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ให้จังหวัดตั้งงบประมาณได้ ทำให้แหล่งงบประมาณที่จะสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่มีเพิ่มขึ้น
- O3 การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ ทำให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและบุคลากรเกิดการพัฒนารับผิดชอบ
- O4 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และชุมชนที่เป็นลูกค้าของกรมส่งเสริมการเกษตรในการพึ่งพาตนเอง
- O5 การพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่สะดวก รวดเร็วและหลากหลาย
- O6 การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้มีการสนับสนุนการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร
- O7 ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
- O8 เกษตรกรให้ความเชื่อมั่นและยอมรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมอาชีพ ทำให้การทำงานสะดวกขึ้น

อุปสรรค (Threats : T)

- T1 หน่วยงานภาครัฐไม่มีการบูรณาการในทุกระดับ ทำให้งานซ้ำซ้อน ล้นเปลืองทรัพยากร และเกษตรกรเกิดความเบื่อหน่าย
- T2 นโยบายด้านการเกษตรปรับเปลี่ยนบ่อยและไม่ต่อเนื่องทำให้ขาดทิศทางในการพัฒนา
- T3 การดำเนินงานตามนโยบายการจัดทำความตกลงการค้าเสรี ทำให้มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพของเกษตรกรรายย่อย
- T4 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเงินทุน ตลอดจนไม่มีการวิเคราะห์ตลาดและความเสี่ยง ทำให้ขีดความสามารถในการผลิตลดลงและการพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างล่าช้า
- T5 กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับการมอบหมายงานพิเศษ งานด่วน งานจร ไม่ตรงกับบทบาทหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร
- T6 ปัญหาจากภัยพิบัติต่างๆ และความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศส่งผลกระทบต่ออาชีพการเกษตร และเป็นอุปสรรคต่อการควบคุมปริมาณและคุณภาพผลผลิตเกษตร

ภาคผนวก ข : แผน/ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

ยุทธศาสตร์/ หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
๑. กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)	● วิสัยทัศน์ : “คนไทยมีอาหารที่มีคุณภาพเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอและยั่งยืน” ● วัตถุประสงค์ ๑) เพื่อให้มีอาหารที่มีคุณภาพเพียงพอกับความต้องการบริโภคของประชากร ทั้งจากการผลิตภายในประเทศและ/หรือการนำเข้า ๒) เพื่อให้ประชากรเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพและคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม ๓) เพื่อใช้ประโยชน์จากอาหารในการบริโภค โดยมีปริมาณอาหารที่เพียงพอ มีสุขอนามัยและการดูแลสุขภาพที่ดี ทำให้ความเป็นอยู่ทางกายภาพได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ๔) เพื่อให้ประชาชน หรือครัวเรือน หรือบุคคลต้องเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอตลอดเวลา ไม่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงอาหารเมื่อเกิดความขาดแคลนขึ้นมาอย่างกระทันหันหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร ● เป้าหมาย ๑) ผลิดอาหารที่มีคุณภาพดี ปลอดภัย ให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ ตามหลักโภชนาการอย่างเหมาะสม ๒) ประชากรมีอาหารบริโภคในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างเพียงพอ รวมทั้งในกรณีภาวะฉุกเฉิน ๓) มีทรัพยากรเพื่อการผลิดอย่างยั่งยืนและเหมาะสม เกษตรกรมีระบบสวัสดิการและรายได้ที่มั่นคง	● ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> ผลิดอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างยั่งยืน <u>กลยุทธ์ที่ ๑</u> เพิ่มศักยภาพการผลิต - ดำเนินการตามยุทธศาสตร์รายสินค้าเกษตร - สนับสนุนให้เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด - สนับสนุนการจัด Zoning เพื่อการผลิตแบบครบวงจร - ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มและชุมชนในการสร้างความมั่นคงอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน - สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสำรองปัจจัยการผลิต <u>กลยุทธ์ที่ ๓</u> ป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อความหลากหลาย <u>กลยุทธ์ที่ ๕</u> พัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง - สร้างเกษตรกรคลัสเตอร์ใหม่ โดยสร้างมาตรการจูงใจดึงดูดคนรุ่นใหม่สู่ภาคเกษตร - เสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง - สร้างโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ - ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายกลุ่มการผลิตการตลาดสินค้าเกษตร - ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาด้านการผลิตการตลาดในรูปแบบขององค์กรเกษตรกร เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์/ หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	● ยุทธศาสตร์ ๔ ประเด็น ๑) ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างยั่งยืน ๒) สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา ๓) ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสียและมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ๔) รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน	<u>ยุทธศาสตร์ที่ ๒</u> สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา <u>กลยุทธ์ที่ ๑</u> ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน - ส่งเสริมการผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ การเกษตรผสมผสาน เพื่อบริโภคในครัวเรือน ลดความเสี่ยงในการขาดแคลนอาหาร - สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำการเกษตรในรูปแบบของแปลงรวมในพื้นที่ว่างเปล่า เช่น โฉนดชุมชน และที่สาธารณะประโยชน์ - ส่งเสริมการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียน โครงการอาหารกลางวัน เพื่อสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำการเกษตร และสามารถนำผลผลิตมาประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมโภชนาการในโรงเรียน <u>กลยุทธ์ที่ ๒</u> ส่งเสริมระบบการบริการเพื่อสนับสนุนการผลิตและการสร้างรายได้ภายในชุมชน - ส่งเสริมการมีงานทำเพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน จัดหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ของครอบครัว เช่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร โฮมสเตย์ - ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างเอกลักษณ์สินค้า <u>กลยุทธ์ที่ ๓</u> พัฒนาวัฒนธรรมการเก็บสำรองอาหารของครัวเรือน - พัฒนาวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตและการบริโภคที่สอดคล้องกับท้องถิ่น เพื่อให้มีแหล่งอาหารที่หลากหลาย - สนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมการเก็บสำรองอาหารของครัวเรือนในแต่ละท้องถิ่น <u>กลยุทธ์ที่ ๖</u> สนับสนุนมาตรการป้องกันและรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ - จัดตั้งธนาคารข้าวชุมชน สำหรับเป็นแหล่งกักข้าวเพื่อการบริโภครวมทั้งศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเมล็ดพันธุ์ดีจำหน่ายแก่เกษตรกรในท้องถิ่น - สนับสนุนการพัฒนาาระบบการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์/ หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
		<u>ยุทธศาสตร์ที่ ๓</u> ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม กลยุทธ์ที่ ๑ สนับสนุนการผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต - สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตอาหารที่ได้มาตรฐานมากขึ้น เช่น แรงจูงใจด้านการตลาด แรงจูงใจในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ - สร้างการตระหนักรู้ในสังคมด้านทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ การถนอมอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนและชุมชน - ส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นผู้มีความรู้ในมิติต่างๆ ในการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต - สนับสนุนกลไกการรวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการ กลยุทธ์ที่ ๓ ลดการสูญเสียของผลผลิตการเกษตร (อาหาร) - ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากอาหาร รวมทั้งการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตั้งแต่ในระดับครัวเรือนและชุมชน <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๔</u> รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนการจัดทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน - สนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร เป็นต้น กลยุทธ์ที่ ๔ สนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงด้านรายได้ให้กับเกษตรกร - ปรับปรุงและพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้ครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด - เร่งรัดการจัดทำประกันภัยพืชผลการเกษตรจากภัยธรรมชาติให้ครอบคลุมเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ - ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
		- เร่งรัดจัดทำระบบสวัสดิการให้แก่เกษตรกร - <u>กลยุทธ์ที่ ๕</u> จัดสรรการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างเหมาะสม - กำหนดนโยบายในการส่งเสริมพลังงานทางเลือกในส่วนของพืชพลังงาน เพื่อลดปัญหาการแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร - กำหนดเขตส่งเสริมการปลูกพืชพลังงาน (Zoning)
๒. แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	● วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรม สมดุล มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน” ● เป้าประสงค์ ๑) มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ๒) รักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ๓) ลดความเหลื่อมล้ำของสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม ๔) สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน ๕) สร้างความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ๖) สร้างสังคมให้สำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	● ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม <u>แผนงานที่ ๑.๒</u> การปรับฐานการผลิตภาคเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม <u>แนวทางปฏิบัติข้อที่</u> ๑.๒.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร รวมถึงห้ามใช้สารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่สูงและพื้นที่ต้นน้ำ ให้การสนับสนุนทุนทางทรัพยากรเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การจัดหาแหล่งทุนและสร้างกลไกทางการตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น และการให้ความรู้ในการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การลดใช้สารเคมีในภาคการเกษตรโดยหันมาใช้วิธีธรรมชาติแทน ควบคุมการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต การเพิ่มมูลค่าและการจัดการด้านการตลาด รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการเป็นระบบครบวงจร เป็นต้น ๑.๒.๓ เสริมสร้างศักยภาพผู้ผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนทั้งที่เป็นเครือข่ายเกษตรกรหรือชุมชนและผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง ๑.๒.๔ เร่งรัดการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติและส่งเสริมให้เป็นกลไกที่สนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

ยุทธศาสตร์/ หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	● ยุทธศาสตร์ ๖ ประเด็น ๑) การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒) การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ๓) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ๔) การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ ๕) การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ๖) การพัฒนาคนและสังคมให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	๑.๒.๕ สนับสนุนการสร้างตลาดสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรกรรมยั่งยืนในทุกระดับ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ผลิตสินค้าที่ผ่านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมาตรฐาน GAP โดยการติดฉลากเครื่องหมายคุณภาพสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืน ๑.๒.๖ สนับสนุนการพัฒนาและจัดทำพื้นที่ต้นแบบเพื่อสาธิตการเรียนรู้รูปแบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงเป็นไปตามหลักวิถีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เช่น การอนุรักษ์ดินและน้ำ การลดการก่อกมลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาซากตอซัง และการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรกลับไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น ๑.๒.๗ ฟื้นฟูและส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของชุมชนโดยเฉพาะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อช่วยสร้างความสมดุลและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ๑.๒.๘ พัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ควบคู่กับการสนับสนุนมาตรการการเงิน การคลังในการสร้างแรงจูงใจเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรการทางการค้าและสิ่งแวดล้อมที่กำหนดใหม่ และเพื่อให้เท่าทันกับมาตรการเปิดเสรีทางการค้า และการเปิดตลาดใหม่ ๑.๒.๑๑ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อให้เกษตรกร ผู้บริโภค และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้และยอมรับระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและคุณภาพของผลผลิต โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านทางการและ/หรือวิทยากรอาสา ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ๑.๒.๑๒ ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนา การเกษตรด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้พัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสนับสนุนให้มีการวิจัยด้านการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิต

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
๓. แผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : สำนักงาน กปร.)	● วิสัยทัศน์ : “ถ่ายทอดองค์ความรู้แนวพระราชดำริการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกสู่ภาคปฏิบัติผ่านเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ และผลักดันพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลทุกภาคส่วนในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการใช้หญ้าแฝกอย่างเป็นระบบ” ● วัตถุประสงค์ : เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกเครือข่ายประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างเหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ และหาแนวทางในการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำและประโยชน์ในด้านอื่นๆ อย่างครบวงจร ● แนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ๑) ด้านการศึกษาวิจัย : โดยส่งเสริมงานศึกษาวิจัยให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก นำผลงานวิจัยที่สัมฤทธิ์ผลไปส่งเสริมและขยายผล และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานศึกษา ทดลอง วิจัย ๒) ด้านการจัดการองค์ความรู้ : โดยจัดทำและพัฒนาหลักสูตรเสริมการเรียนรู้การสอนการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่สถาบันการศึกษา ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ขยายผลองค์ความรู้สู่ภาคอุตสาหกรรม	● การร่วมเป็นคณะกรรมการ ๑) คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งนายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธาน มีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมเป็นกรรมการ ๒) คณะอนุกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งรองเลขาธิการ กปร.เป็นประธาน มีผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมเป็นอนุกรรมการ ๓) คณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นประธาน มีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นรองประธาน และผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ● แนวทาง/มาตรการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง <u>ด้านการส่งเสริม :</u> - ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกในพื้นที่เปิดใหม่ที่มีความลาดชันสูงเป็นเครื่องมือลดผลกระทบจากภัยพิบัติ อาทิ ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก - จัดกิจกรรมเสริมสร้างและสนับสนุนการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในงานหัตถกรรมให้แก่เกษตรกร

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร
	ส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและหมอดินอาสาเพื่อเป็นแกนนำในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดทำองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและกลุ่มเป้าหมายควบคู่กับการศึกษาวิจัยพื้นบ้าน ๓) ด้านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ : โดยส่งเสริมการจัดทำแผนบูรณาการการปลูกหญ้าแฝกโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มภาคีเครือข่าย ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกในพื้นที่เปิดใหม่ ส่งเสริมหน่วยงานที่มีความพร้อมในการผลิตกล้าหญ้าแฝกร่วมสนับสนุนการปฏิบัติให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเร็ว พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกพัฒนาเว็บไซต์ จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจ ● พื้นที่เป้าหมาย : เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปีละ ๖๕๑,๕๐๐ ไร่ และเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีละ ๖๓,๕๐๐ ไร่	
๔. แผนที่น่าสนใจแห่งชาติ : การพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)	● หลักการ : พลาสติกชีวภาพสามารถตอบสนองเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และยังสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งผลิตพลาสติกชีวภาพของโลกได้อย่างครบวงจร สามารถผลักดันให้เป็นอุตสาหกรรมคลื่นลูกใหม่ที่แข็งแกร่งทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยในระดับต้นน้ำมีความพร้อมของวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง หรืออ้อย ● กลยุทธ์หลัก ๔ ประเด็น ๑) การสร้างความพร้อมด้านวัตถุดิบชีวมวล ๒) การเร่งรัดและสร้างเทคโนโลยี ๓) การสร้างอุตสาหกรรมและธุรกิจนวัตกรรม ๔) การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	● การร่วมเป็นคณะกรรมการ ๑) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ ๒) คณะทำงานด้านการสร้างความพร้อมของวัตถุดิบชีวมวลฯ มีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	● มาตรการเสริมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนเชิงพาณิชย์ ๑) การสร้างความพร้อมของวัตถุดิบชีวมวล ๒) มาตรการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา ๓) มาตรการด้านการจัดทำมาตรฐานพลาสติกชีวภาพในระดับสากล ๔) มาตรการสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนและการประกอบธุรกิจ ๕) มาตรการด้านการส่งเสริมตลาดและจัดการสิ่งแวดล้อม ● ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : สร้างเสถียรภาพด้านราคาแก่พืชผลทางการเกษตรที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตพลาสติกชีวภาพ ได้แก่ หัวมันสำปะหลัง ๓๖๐,๐๐๐ ตัน หรืออ้อย ๑,๒๐๐,๐๐๐ ตัน เกษตรกรที่เกี่ยวข้อง มันสำปะหลัง ๑๕๒,๐๐๐ คน และอ้อย ๗๒,๐๐๐ คน	● กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ๑) กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างความพร้อมด้านวัตถุดิบชีวมวล - เป้าหมาย : มีปริมาณพืชผลมันสำปะหลังเพียงพอสำหรับเป็นวัตถุดิบภายในปี ๒๕๕๘ - ดัชนีชี้วัด : (๑) มีปริมาณหัวมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ต่อไร่ ภายในปี ๒๕๕๘ และ (๒) มีสายพันธุ์มันสำปะหลังที่มีปริมาณแป้งสูง ๒) มาตรการด้านความพร้อมของวัตถุดิบชีวมวล โดยให้ประกาศนโยบายสนับสนุนการใช้วัตถุดิบชีวมวล ได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อย มาผลิตเป็นพลาสติกชีวภาพ และจัดทำแผนงานส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต
๕. แผนยุทธศาสตร์ สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ (กระทรวงสาธารณสุข)	● วิสัยทัศน์ : “ประชาชนมีศักยภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อโรควิถีชีวิต ด้วยการรวมพลังขับเคลื่อนจากทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการ สมดุล ยั่งยืนและเป็นสุข บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ● เป้าหมายหลักในการพัฒนา - ลดปัญหาโรควิถีชีวิตที่สำคัญ ๕ โรค คือ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง ใน ๕ ด้าน คือ ลดการเกิดโรค ลดภาวะแทรกซ้อน ลดการพิการ ลดการตาย ลดภาระค่าใช้จ่ายด้วยการเพิ่มวิถีชีวิตพอเพียงใน ๓ ด้าน คือการบริโภคที่เหมาะสม การออกกำลังกายที่เพียงพอ การจัดการอารมณ์ได้เหมาะสม	● การร่วมเป็นคณะกรรมการ ๑) คณะกรรมการอำนวยการยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมเป็นกรรมการ ๒) คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทยซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน มีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมเป็นกรรมการ ● ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ ๑ นโยบายสาธารณสุขสร้างสุข ๑) กรอบแผนงาน ๑.๒.๒ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังควบคุมคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยอย่างครบวงจรของสินค้าเกษตร การผลิตอาหารและสร้างความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมการผลิต

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	- ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๕ ประเด็น - นโยบายสาธารณสุขสร้างสุข - การขับเคลื่อนทางสังคมและสื่อสาธารณะ - การพัฒนาศักยภาพชุมชน - การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและการจัดการโรค - การสร้างความเข้มแข็งของระบบสนับสนุนยุทธศาสตร์	และบริโภคผักและผลไม้ไทยและอาหารเกษตรปลอดสารพิษ หรือเกษตรอินทรีย์ สมุนไพร และอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ ๒) กรอบแผนงาน ๑.๒.๓ การเพิ่มการเข้าถึงวัตถุดิบ อาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผักผลไม้ และอาหารเกษตรปลอดสารพิษในราคาที่เหมาะสม หาซื้อง่าย ปลอดภัย มีคุณภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม
๖. แผนประชากร ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	- วิสัยทัศน์ : “ประชากรไทยทุกคนเกิดมามีคุณภาพ ได้รับการพัฒนา ทุกช่วงวัยให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของ ประเทศ มีหลักประกันที่มั่นคงพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุที่มีการจัดสวัสดิการอย่างยั่งยืนโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม” - เป้าหมายการพัฒนา - ประชากรไทยทุกช่วงวัยมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมและมีศักยภาพเพิ่มขึ้น สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคอาเซียนและตลาดโลก รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายประชากรวัยแรงงานอย่างเสรีในภูมิภาคอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจให้มีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน - ประชากรไทยทุกคนสามารถพึ่งตนเองได้หลังวัยทำงาน และสังคมไทยมีการจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างทั่วถึงและยั่งยืนมากขึ้น - ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชากร ๓ ประเด็น - การส่งเสริมให้ประชากรไทยทุกคนเกิดมามีคุณภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อเติบโตขึ้น	- ประเด็นที่เกี่ยวข้อง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๒</u> : การพัฒนาคุณภาพประชากรไทยทุกช่วงวัย เพื่อเป็นพลังต่อการเจริญเติบโตของประเทศ <u>แนวทางฯ ข้อที่ ๓</u> ประชากรวัยทำงาน - พัฒนากำลังแรงงานในภาคเกษตร เน้นการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้และทักษะครบวงจรทั้งเกษตรกรรม ธุรกิจและการตลาด เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มั่นคงของประเทศ - เร่งรัดและส่งเสริมกระชับความร่วมมืออย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานภาครัฐและความร่วมมือกับภาคการผลิตในการกำหนดสาขาอาชีพที่มีมาตรฐานระดับชาติ ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ - เร่งรัดและส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานภาครัฐและความร่วมมือกับภาคการผลิตและชุมชน ในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในแต่ละสาขาการผลิต ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในแต่ละภูมิภาคของประเทศ - กรมส่งเสริมการเกษตรมอบหมายให้สำนักพัฒนาเกษตรกรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานและดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	๒) การพัฒนาคุณภาพประชากรไทยทุกช่วงวัย เพื่อเป็นพลังต่อการเจริญเติบโตของประเทศ ๓) การเตรียมความพร้อมประชากรไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีสวัสดิการทางสังคมอย่างยั่งยืน	
๗. นโยบายและแผน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)	● วิสัยทัศน์ : “นวัตกรรมเขียว เพื่อสังคมดีมีคุณภาพและเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ” ● พันธกิจ ๑) พัฒนางาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมคุณภาพที่มีภูมิคุ้มกัน ๒) พัฒนางาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ โดยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ๓) พัฒนางาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๔) พัฒนาและผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงประชากรศาสตร์ (Demographic Change) ● ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๑) การพัฒนาความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นด้วย วทน. ๒) การเพิ่มขีดความสามารถ ความยืดหยุ่น และนวัตกรรมในภาคเกษตร ผลิตและบริการด้วย วทน. ๓) การเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศด้วย วทน. ๔) การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศด้าน วทน. ๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยเอื้อด้าน วทน.ของประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	● ประเด็นที่เกี่ยวข้อง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> - มาตรการที่ ๑.๒.๓ : ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร อุตสาหกรรม สถาบันการศึกษาในพื้นที่ - มาตรการที่ ๑.๓.๑ : การพัฒนา วทน. เพื่อพัฒนาการเกษตรชุมชนที่ยั่งยืนและพอเพียง (พัฒนาตามวิถีชีวิต พึ่งพาธรรมชาติ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เช่น ปุ๋ยและสารเคมี การปรับปรุงพันธุ์ การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การบริหารจัดการน้ำ การฟื้นฟูสภาพพื้นที่เพาะปลูก การปรับปรุงดิน เป็นต้น) - มาตรการที่ ๑.๔.๑ : การพัฒนา วทน. เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอย่างยั่งยืน <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๒</u> - มาตรการที่ ๒.๑.๑ : การพัฒนา วทน.เพื่อการส่งเสริมการรวมกลุ่มและเครือข่าย บริหารจัดการทรัพยากรและปัจจัยการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้งภาคเกษตร ผลิตและบริการ - มาตรการที่ ๒.๑.๒ : การยกระดับขีดความสามารถ ประสิทธิภาพ และผลิตภาพกระบวนการผลิตโดยใช้ประโยชน์งาน วทน.ที่เหมาะสม (ภาคเกษตร) - มาตรการที่ ๒.๒.๒ : การพัฒนา วทน.เพื่อรองรับเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งเน้นการสร้างความแตกต่างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร)

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร
		- มาตรการที่ ๒.๓.๑ : การส่งเสริมการใช้ วนน.ในการวางแผนและการตัดสินใจในการผลิต และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ (เช่น ระบบเกษตรแม่นยำ การพยากรณ์ผลผลิตและราคาสินค้าเกษตร แนวโน้มตลาดสินค้าที่สำคัญของโลก ข้อกำหนดและระเบียบต่างๆเกี่ยวกับสินค้าและบริการ และเผยแพร่ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการได้รับรู้อย่างทั่วถึงรวดเร็ว และสามารถเตรียมการรองรับสถานการณ์ต่างๆได้) - มาตรการที่ ๓.๑.๓ : การพัฒนา วนน.เพื่อลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของภูมิประเทศ เกษตร การค้าบริการ สาธารณสุข และความหลากหลายทางชีวภาพ
๔. แผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (กระทรวงแรงงาน)	● วิสัยทัศน์ : “กำลังคนเพียงพอ มีศักยภาพได้มาตรฐานสากล มีคุณธรรมนำสู่คุณภาพชีวิตที่ดี” ● วัตถุประสงค์ ๑) มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคน ๒) กำลังคนมีศักยภาพสูง ได้มาตรฐานสากล ตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน และสามารถสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ ๓) กำลังคนมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ ๔) มีการบูรณาการการพัฒนากำลังคนทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ ๕) กำลังคนมีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ● ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๑) การผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนทุกระดับต่อเนื่องตลอดชีวิต ๒) การสร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคนทุกภาคส่วน ๓) การพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในระดับสากล	● ประเด็นที่เกี่ยวข้อง - ยุทธศาสตร์ที่ ๕ กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านสวัสดิการและค่าตอบแทนเพื่อให้แรงงานมีหลักประกันที่มั่นคง/คุณภาพชีวิตที่ดี - กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เสนอโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าในแผนปฏิบัติการตามแผนพัฒนากำลังคนฯ

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
	๔) การสร้างเสริมเครือข่ายในการพัฒนากำลังคน ๕) การสนับสนุนให้กำลังคนมีความมั่นคงและหลักประกันในชีวิต	
๙. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ)	● นโยบายประกอบด้วย ๒ ส่วนหลัก - ส่วนที่ ๑ : นโยบายสำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของประเทศ ๑) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก ๒) สร้างความเป็นธรรมและความสมานฉันท์ ๓) แก้ไขและป้องกันปัญหาการก่อความไม่สงบและการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ - ส่วนที่ ๒ : นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ๑) เสริมสร้างเสถียรภาพและภูมิคุ้มกันความมั่นคงและการจัดการภัยคุกคาม ๒) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ๓) พัฒนาความพร้อมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง (ความมั่นคงทางอาหาร)	● กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในนโยบายส่วนที่ ๒ ประเด็นนโยบายที่ ๓ การพัฒนาความพร้อมเพื่อสร้างความมั่นคง ข้อ ๓.๔ เรื่องเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนอย่างจริงจังในการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืนและการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เตรียมการและพิจารณากำหนดให้มีแผนเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อเป็นการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบในการรองรับปัญหาการขาดความมั่นคงทางอาหารของไทย โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ๓) พัฒนาภาคเกษตรกรรมอันเป็นรากฐานความมั่นคงทางอาหารของไทย โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมและการจัดการทรัพยากรการผลิตอย่างยั่งยืนที่เอื้อต่อการรักษาสีเขียวและคาร์บอนต่ำและการคืนความสมดุลสู่ธรรมชาติ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและให้ทุกภาคส่วนร่วมกันฟื้นฟูและสร้างค่านิยมใหม่ที่เคารพในศักดิ์ศรีของผู้ประกอบอาชีพการเกษตร รวมถึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมแบบเกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
๑๐. แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๗๔ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม)	● วิสัยทัศน์ : “มุ่งสู่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่สมดุลและยั่งยืน” ● ยุทธศาสตร์ ๓ ประเด็น ๑) การยกระดับคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและขยายเครือข่ายการผลิตสู่ต่างประเทศ ๒) การยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ๓) การยกระดับโครงสร้างสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	● แผนพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาที่สามารถเชื่อมโยงมาสู่งานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ๒) อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง
๑๑. แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)	● วิสัยทัศน์ : “สร้างสังคม เสมอภาค เป็นธรรม และยุติธรรม ที่สตรีไทยอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคงปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ● ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๑) เสริมสร้างเจตคติและการยอมรับด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ๒) การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีไทย ๓) การพัฒนาสุขภาวะ คุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต ๔) พัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ ๕) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพพลโลกและองค์กรสตรีทุกระดับ ● เป้าหมาย ๑) มีการปรับปรุงเจตคติของคนในสังคม โดยวัดจากเจตคติของเด็ก เยาวชน ผู้หญิง และผู้ชาย ต่อบทบาทหญิงชายทุกระดับ ในอัตราส่วนที่ดีขึ้น ๒) ระดับความสำเร็จของสตรีทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาและพัฒนา ศักยภาพต่างๆ อย่างเท่าเทียมในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสตรีที่ประสบความสำเร็จและมีความสามารถพิเศษ ที่มีผลงานโดดเด่นและได้รับการยกย่องในสาขาต่างๆ มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น	● มติคณะรัฐมนตรี : เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม มอบหมายให้หน่วยงานระดับสำนัก/กอง ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในหน่วยงานและจัดทำแผนแม่บทด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน ● กรมส่งเสริมการเกษตร : มอบหมายให้สำนักพัฒนาเกษตรกรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนพัฒนาสตรีฯ

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร
	๓) สตรีได้รับโอกาสและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ สังคมอย่างเท่าเทียมกัน และยุติธรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมถึงการที่สตรีไทยมีความพร้อมสำหรับการที่ประเทศจะเข้าร่วมในประชาคมอาเซียน ๔) สตรีทุกกลุ่ม ทุกวัย มีความรู้ ความตระหนักถึงการรักษาสุขภาพ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และสตรีทุกกลุ่มทุกวัย เข้าถึงบริการด้านสุขภาพและสาธารณสุขถ้วนหน้า ๕) องค์กรและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจเกี่ยวกับประเด็น ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ๖) สำหรับสตรีและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงและอยู่ท่ามกลาง ความขัดแย้งต่างๆ ในสังคม ได้รับการแก้ไขและเยียวยาตามมาตรฐานอย่าง ครบถ้วนสมบูรณ์ ๗) ลัดส่วนของสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหาร มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ๘) กลไกและองค์กรสตรีทุกระดับ ได้รับการพัฒนาและมีศักยภาพ ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรีในส่วนที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถพึ่งตนเอง และมีการทำงานอย่างสร้างสรรค์	

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร
๑๒. (ร่าง) ยุทธศาสตร์ การพัฒนาการ เกษตรตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ (สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์)	● วิสัยทัศน์ : “พัฒนาเกษตรกรและการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความสมดุลในด้านอาหาร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม” ● ประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๑) พัฒนามนุษย์ และเตรียมความพร้อมของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๒) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ๓) อนุรักษ์ ปันฟู พัฒนาพันธุ์กรรมพืช และสัตว์ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนาการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ๔) พัฒนาและส่งเสริมระบบการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ● เป้าหมาย ๑) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกร ผู้นำชุมชน และบุคลากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรหรือประชาชนและผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการจะเข้าสู่ภาคการเกษตร ๒) พื้นที่เป้าหมาย : พื้นที่ที่เป็นเป้าหมายในการดำเนินการของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อพัฒนาการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในระดับชุมชนและระดับจังหวัด ทั่วประเทศ	● ประเด็นที่เกี่ยวข้อง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> พัฒนามนุษย์ และเตรียมความพร้อมของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร - ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ของรัฐ - สนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชนเข้าสู่ภาคการเกษตรโดยทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ - สนับสนุนและส่งเสริมคนรุ่นใหม่นอกภาคการเกษตรให้เรียนรู้การเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ - ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มตามแนวทฤษฎีใหม่ให้กับกลุ่มเกษตรกร/ชุมชน - เพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและศูนย์อบรมเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน - ยกย่องเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๔</u> พัฒนาและส่งเสริมระบบการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ - พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของตลาด - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร - สร้างความมั่นใจในสินค้าเกษตรที่ได้จากการผลิตตามแนวทฤษฎีใหม่ - ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต แปรรูป และการตลาด - ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
๑๓. (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)	● วิสัยทัศน์ : “ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับภูมิภาคอาเซียน” ● เป้าหมาย ๑) ปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๒) มูลค่าของสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๓) สร้างมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่เป็นที่ยอมรับไม่น้อยกว่า ๘ ชนิดสินค้า ๔) ลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรลงร้อยละ ๕ ต่อปี ● ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๔ ประเด็น ๑) บริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรม ๒) การพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ๓) การสร้างความเข้มแข็งด้านการตลาดและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย ๔) การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ไทย	● การร่วมเป็นคณะกรรมการ ๑) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน มีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรหรือผู้แทน ร่วมเป็นอนุกรรมการ ๒) คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานขับเคลื่อนในระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และเกษตรจังหวัดหรือผู้แทน ร่วมเป็นอนุกรรมการ โดยเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ● ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการผลิต การแปรรูป การตลาดทุกระดับให้เข้มแข็งทั้งเครือข่ายเก่าและใหม่ - พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เน้นการผลิตที่มีคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม - สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบวิสาหกิจ (Cluster) ทั้งเครือข่ายการผลิตและการตลาด - สร้างช่องทางและโอกาสทางการตลาดให้เกษตรกร - สนับสนุนเครือข่ายการผลิตให้เข้มแข็ง ทั้งเครือข่ายเก่าและใหม่ - สนับสนุนการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ● กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ - วางแผนระบบ ตั้งแต่ระบบชลประทาน การผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยส่งเสริมการจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Zoning) ให้มีการเพาะปลูกที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ● กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องให้เกิดความตระหนักในการปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ - สร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาดอย่างครบวงจร

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
		- ถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างต้นแบบให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริง <u>กลยุทธ์ที่ ๕</u> ส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภคภายในประเทศเพื่อเพิ่มการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ - ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ และประโยชน์ของการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ - สร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของเกษตรอินทรีย์ที่มีต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <u>ยุทธศาสตร์ที่ ๓</u> การสร้างความเข้มแข็งด้านการตลาดและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย <u>กลยุทธ์ที่ ๒</u> ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แปรรูป - สร้างช่องทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศและการส่งออกสู่อาเซียน - พัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางของสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในภูมิภาค <u>กลยุทธ์ที่ ๓</u> สร้างอัตลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ไทย - สร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์โดยพัฒนาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิสังคม กายภาพและชีวภาพของประเทศไทย - สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

ยุทธศาสตร์/หน่วยงาน	สาระสำคัญของแผน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร
๑๔. (ร่าง) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (สำนักนโยบายและวิชาการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ)	● วิสัยทัศน์ : “คนพิการดำรงชีวิตอิสระร่วมกับทุกคนในสังคมอย่างมีความสุข สามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม” ● ประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๑) ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ ๒) สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ๓) สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ๔) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย ๕) สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ	● กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับมอบหมายในยุทธศาสตร์ที่ ๓ : สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ - แนวทางและมาตรการ ข้อที่ ๔ : เสริมพลังคนพิการและผู้ดูแลคนพิการเพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้าด้านอาชีพ หรือการทำงาน โดยมีรายได้ที่เพียงพอทั้งในระบบตลาดแรงงาน นอกกระบบตลาดแรงงาน การประกอบอาชีพอิสระ รวมถึงการทำธุรกิจเพื่อสังคมของคนพิการเพื่อร่วมสร้างเศรษฐกิจของชาติ

ภาคผนวก ค : การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC)

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	สาระสำคัญ
๑. ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)	● วิสัยทัศน์ : ประเทศไทยเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งและสนับสนุนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอาเซียนร่วมกัน ● ยุทธศาสตร์ : ประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์ และมีแนวทางการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้ ๑. การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการการค้า และการลงทุน ๑.๑ การเร่งใช้โอกาสจากอาเซียนก้าวสู่เวทีโลก ๑.๒ การเสริมสร้างศักยภาพภาคการผลิตและบริการ ๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม ๒.๑ การคุ้มครองและระบบสวัสดิการทางสังคม ๒.๒ การพัฒนาสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ ๒.๓ ความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ๓.๑ คมนาคมขนส่ง ๓.๒ พลังงาน ๓.๓ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๔. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๔.๑ การศึกษา ๔.๒ แรงงาน/ผู้ประกอบการ ๔.๓ เจ้าหน้าที่รัฐ ๕. การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ ๕.๑ การปรับปรุง/ดำเนินการตามพันธกรณี ๕.๒ การอำนวยความสะดวกเพื่อการค้าการลงทุน ๕.๓ การปกป้องผลประโยชน์/เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ๖. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน ๖.๑ ภาคประชาชน ๖.๒ ภาคแรงงาน/ผู้ประกอบการ ๖.๓ ภาครัฐ ๗.การเสริมสร้างความมั่นคง ๗.๑ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ๗.๒ การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล ๗.๓ การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ๗.๔ ปักจียสนับสนุน

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	สาระสำคัญ
	๘. การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน ๘.๑ เมืองหลวง ๘.๒ เมืองอุตสาหกรรม ๘.๓ เมืองท่องเที่ยว ๘.๔ เมืองการศึกษานานาชาติ ๘.๕ เมืองบริการสุขภาพ ๘.๖ เมืองชายแดนเพื่อการค้าและการลงทุน
๒. แผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Blueprint : ASEAN Blueprint)	● ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เป็นกรอบความตกลงในการร่วมมือแบบบูรณาการทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นระบบในลักษณะประสานเข้าหากันอย่างสันติสนม กลมกลืนตามวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ เพื่อให้รัฐสมาชิกอาเซียนมีความแข็งแกร่ง และภูมิทัศน์ทางที่ดี มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ● วิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ เป็นแผนที่นำทางซึ่งอาเซียนจัดทำขึ้นในปี ๒๕๔๐ เพื่อบรรลุสู่เป้าหมาย ๔ ด้าน ในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ดังนี้ - การเป็นวงสมานฉันท์แห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : เพื่อเป็นภูมิภาคแห่งสันติภาพ เสถียรภาพ ความรุ่งเรือง และความปลอดภัยจากอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง - การผูกพันเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต : เพื่อเป็นภูมิภาคที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง - การมุ่งปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก : เพื่อเป็นผู้นำในการดำเนินความสัมพันธ์ในเวทีประชาคมระหว่างประเทศ - การเป็นชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน : เพื่อเป็นประชาคมที่มีสายสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่อกัน เปิดกว้างต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ● ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๓ เสาประชาคม ได้แก่ ๑) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) ๒) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ๓) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) ● ในการเตรียมการเพื่อให้สามารถเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้ในปี ๒๕๕๘ ตามที่กำหนด มีแผนงานการจัดตั้งแต่ละเสาประชาคม ดังนี้

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	สาระสำคัญ
๒.๑ แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint)	ก. ประชาคมที่มีกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ก.๑ ความร่วมมือด้านการพัฒนาการเมือง ก.๒ การสร้างและแบ่งปันกฎเกณฑ์ร่วม ข. ภูมิภาคที่มีความเป็นเอกภาพ สงบสุข และมีความแข็งแกร่ง พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหามันคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ ข.๑ ป้องกันความขัดแย้งและมาตรการการสร้างควมไว้นื้อเชื่อใจ ข.๒ การแก้ไขความขัดแย้งและการระงับข้อพิพาทโดยสันติ ข.๓ การสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง ข.๔ ประเด็นความมันคงรูปแบบใหม่ ข.๕ เสริมสร้างความร่วมมือของอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติและการตอบสนองต่อสถานการณ์ ข.๖ การตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและทันกาลต่อประเด็นเร่งด่วนหรือสถานการณ์วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่ออาเซียน ค. ภูมิภาคที่มีพลวัตและมองไปยังโลกภายนอก ในโลกที่มีการรวมตัวและพึ่งพาอาศัยกันยิ่งขึ้น ค.๑ การส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาคและการสร้างประชาคม ค.๒ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เพิ่มพูนกับประเทศภายนอก ค.๓ เสริมสร้างการปรึกษาหารือและความร่วมมือในประเด็นพหุภาคีที่เป็นความกังวลร่วมกัน
๒.๒ แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)	ก. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ก.๑ การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี ก.๒ การเปิดเสรีการค้าบริการ ก.๓ การเปิดเสรีด้านการลงทุน ก.๔ การเปิดเสรีด้านทุนที่มากขึ้น ก.๕ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ก.๖ สาขาสำคัญในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ก.๗ อาหาร เกษตร และป่าไม้ ข. การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง ข.๑ นโยบายการแข่งขัน ข.๒ การคุ้มครองผู้บริโภค ข.๓ ลิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ข.๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	สาระสำคัญ
	ข.๕ ภาษีอากร ข.๖ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน ค.๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ค.๒ ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ง. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ง.๑ แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ง.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก
๒.๓ แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint)	ก. การพัฒนามนุษย์ ก.๑ การพัฒนามนุษย์ ก.๒ การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก.๓ ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม ก.๔ ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ ก.๕ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ ก.๖ เสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ก.๗ พัฒนาขีดความสามารถของระบบราชการ ข. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ข.๑ การจัดความยากจน ข.๒ ตายายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มครองกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์ ข.๓ ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร ข.๔ การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ข.๕ การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ ข.๖ รับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร ข.๗ การสร้างรัฐที่พร้อมรับกับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น ค. ความยุติธรรมและสิทธิ ค.๑ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ค.๒ การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน ค.๓ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	สาระสำคัญ
	ง. ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ง.๑ การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ง.๒ การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน ง.๓ ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ง.๔ ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม ง.๕ ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเมืองต่างๆ ของอาเซียนและเขตเมือง ง.๖ การทำการประสานกับเรื่องนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูล ง.๗ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ง.๘ ส่งเสริมการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ง.๙ ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด ง.๑๐ การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ ง.๑๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน จ. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน จ.๑ ส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม จ.๒ การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน จ.๓ ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม จ.๔ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน ฉ. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ผู้จัดทำ : กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐-๒๙๔๐-๖๐๒๖
ออกแบบจัดพิมพ์ : ฝ่ายโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๔,๕๐๐ เล่ม

